

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM

LAAKDAL - NIKELAAN

A. DEVROE & J. CLAESEN
MAART 2013

COLOFON

Opgraving
Vergunningsnummer:
Datum aanvraag:
Naam aanvrager:
Naam site:

Prospectie
2013/004
3 januari 2013
Jan Claesen
Laakdal, Nikelaan

Project

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem – Laakdal, Nikelaan

Opdrachtgever

IOK
Antwerpseweg 1
2440 Geel

Opdrachtnemer

ARCHEBO bvba
Merelnest 5
B-3470 Kortenaken, België
BE 0834.280.172

+32 (0)491/74.60.77
info@archebo.be

Projectuitvoering

Jan Claesen, ARCHEBO bvba
Annika Devroe, ARCHEBO bvba

ARCHEBO-rapport 2013/04
ISSN 2034-5615

© 2013 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

Inhoud

ADMINISTRATIEVE FICHE	i
1. INLEIDING	1
2. PROJECTBESCHRIJVING	1
3. SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGBIED	1
4. BODEMKUNDIGE SITUERING EN EVALUATIE	2
5. GEPLANDE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
6. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING	5
7. METHODE	6
8. RESULTATEN PROEFSLEUVEN	7
8.1. ARCHEOLOGISCHE NIVEAUS	7
8.2. ARCHEOLOGISCHE SPOREN EN STRUCTUREN	7
8.3. ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN	7
9. EVALUATIE, WAARDERING EN AANBEVELINGEN	7
9.1. Evaluatie en beantwoording onderzoeksvragen.....	7
9.2. Waardering.....	8
9.3. Aanbevelingen.....	8
10. BIBLIOGRAFIE	8
11. BIJLAGEN	8

ADMINISTRATIEVE FICHE

Opdrachtgever	IOK
Uitvoerder	ARCHEBO bvba
Vergunninghouder	Jan Claesen
Bewaarplaats archief	IOK
Bewaarplaats vondsten	IOK
Vergunningsnummer	2013/004
Projectcode	LANI
Vindplaatsnaam	Nikelaan, Laakdal
Locatie	Provincie Antwerpen
	Gemeente Laakdal
	Deelgemeente Vorst
	Plaats Nikelaan
Lambertcoördinaten	A x 199433 y 199060 B x 199780 y 199358 C x 199982 y 199162 D x 199724 y 198983
Kadaster	Afdeling 4, sectie C, percelen : delen van 484, 485, 486D, 476R, 483, 477A, 481A, 478C, 480B, 551A, 555A, 553A, 559D, 560E, 561D, 560H, 561C, 564L, 564M, 541A, 540A, 543F, 538C, 533K, 533H, 536L, 538B, 535A

Orthokaart onderzoeksgebied

Begin- en einddatum terreinwerk	20/02/2013 tot 20/02/2013
Grootte projectgebied	9127 m ²
Grootte onderzochte oppervlakte	1016 m ²

1. INLEIDING

Binnen de stedenbouwkundige vergunning voor een wegenis aanleg bij een uitbreiding van industrie werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd door het Agentschap Onroerend Erfgoed aan de bouwheer.

De opdracht werd door de bouwheer, IOK, toegekend aan ARCHEBO bvba op 7 december 2012.

De prospectievergunning werd afgeleverd op 14 februari 2013.

Dit document vormt het eindrapport van deze opdracht.

2. PROJECTBESCHRIJVING

Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het onderzoeksgebied. Hierbij moeten volgende vragen beantwoord worden:

- Is er een plaggenbodem aanwezig zoals aangeduid op de bodemkaart?
- Zijn er sporen aanwezig?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

De opgeleverde eindproducten omvatten (in overeenstemming met de BVS):

- Het eindrapport
- Het werkputinplantingsplan
- Sporenplannen
- Het onderzoeksarchief, met onder meer:
  - Inventarislijsten vondsten, sporenbeschrijving, plannen/tekeningen, foto's
  - Dagboek
  - Rapport
  - Foto's, plannen/tekeningen, profieltekeningen en beschrijvingen
  - Vondsten

3. SITUERING VAN HET ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied is gesitueerd in het noorden van het centrum van Laakdal, in de deelgemeente Vorst. Het terrein grenst in het noorden aan het Albertkanaal. In het oosten grenst het aan het bedrijvencomplex van Nike. In het zuiden wordt het begrensd door de Nikelaan.

Kadastraal valt het gebied onder afdeling 4, sectie C, percelen : delen van 484, 485, 486D, 476R, 483, 477A, 481A, 478C, 480B, 551A, 555A, 553A, 559D, 560E, 561D, 560H, 561C, 564L, 564M, 541A, 540A, 543F, 538C, 533K, 533H, 536L, 538B, 535A

Fig. 1 Detail topografische kaart met middenschalige kleurenortho als achtergrond en aanduiding van het plangebied (rood gebied). (Bron: AGIV)

Het onderzoeksgebied bevindt zich tussen 21,63 en 22,36 m TAW.

4. BODEMKUNDIGE SITUERING EN EVALUATIE

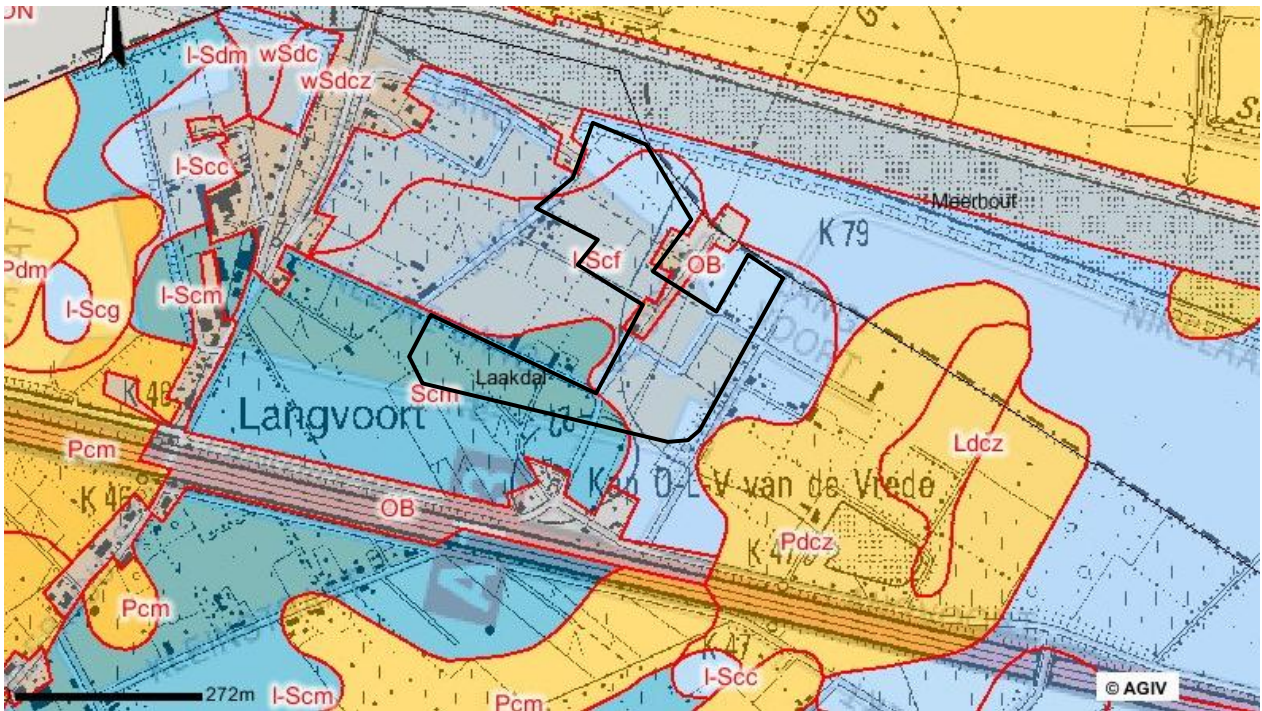

Fig. 2 Detail bodemcontourkaart met topografische kaart als achtergrond en aanduiding van het plangebied (zwart gebied). (Bron: AGIV)

Binnen het onderzoeksgebied vallen de bodemsequenties Scm en I-Scf :

Scm : matig droog lemig zand met diepe antropogene A horizont.

I-Scf : matig droog lemig zand met weinig duidelijke humus en/of ijzer B horizont en leemsubstraat op geringe diepte..

Het onderzoek kon de bodemkaart echter niet bevestigen. Er werd nergens een plaggenbodem noch diepe antropogene humus A horizont aangetroffen. Het gehele onderzoeksgebied heeft een eenzelfde bodemsequentie. Onder de bouwvoor, die maximaal 40cm dik is, werd een weinig ontwikkelde ijzer B horizont aangetroffen. Plaatselijk werd soms een slecht ontwikkelde humusaanrijkingshorizont aangetroffen. De drainageklasse kan plaatselijk licht verschillen. Het leemsubstraat werd slechts een enkele maal aangetroffen.

Fig. 3 Zuidprofiel in werkput 3. (ARCHEBO 2013)

5. GEPLANDE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

IOK plant wegeniswerken voor uitbreiding van het industriepark. Naast deze infrastructuurwerken worden tevens een groenbuffer aangelegd en de loop van de huidige Laak verlegd.

Fig. 4 Ontwerpplan van het onderzoeksgebied.

6. ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) staan weinig locaties in de buurt. Locatie 113212 betreft een verdwenen schans uit de nieuwe tijd. Locatie 113085 betreft kasteel Merlaar, een hoeve uit de late middeleeuwen.

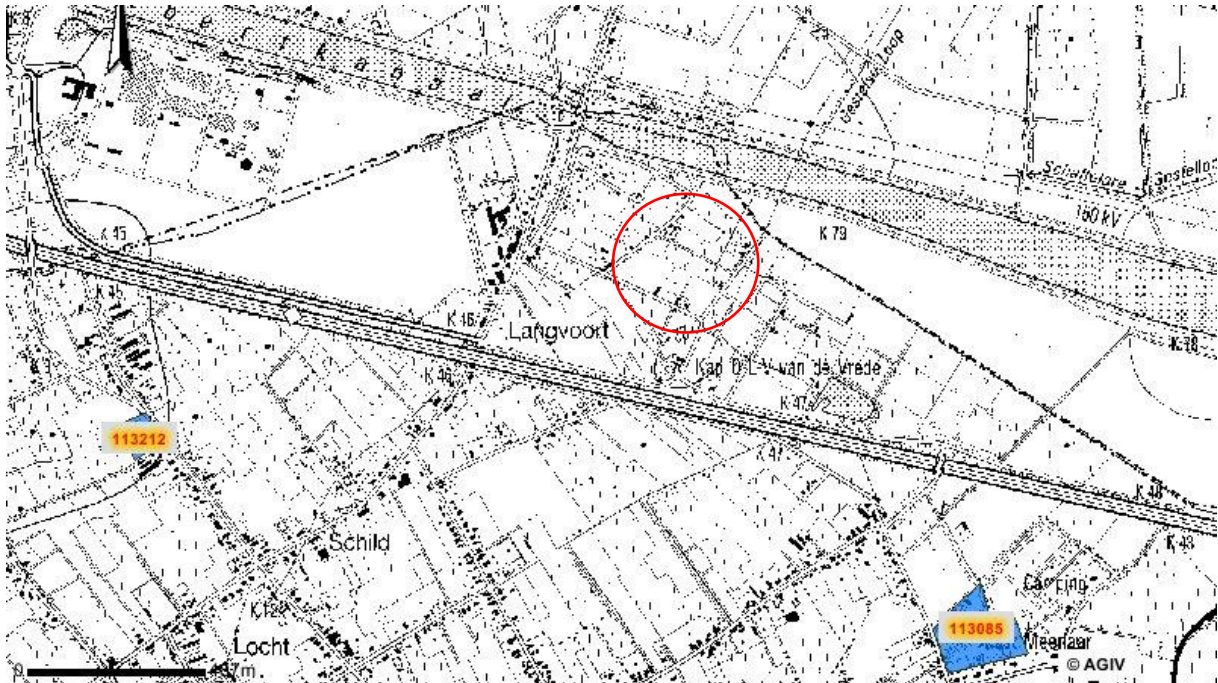

Fig. 5 Detail van de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het plangebied (rood). (Bron: CAI)

Op de Ferrariskaart zijn er geen gebouwen aanwezig op het plangebied. Er loopt wel een beek, nl. de Laak.

Fig. 6 Detail van de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied in zwart. (Bron: Koninklijke Bibliotheek van België) Daar deze kaart niet gegeorefereneerd kan worden, is een exacte aanduiding van het plangebied niet mogelijk.

Ook op de Atlas der Buurtwegen staat er geen bewoning.

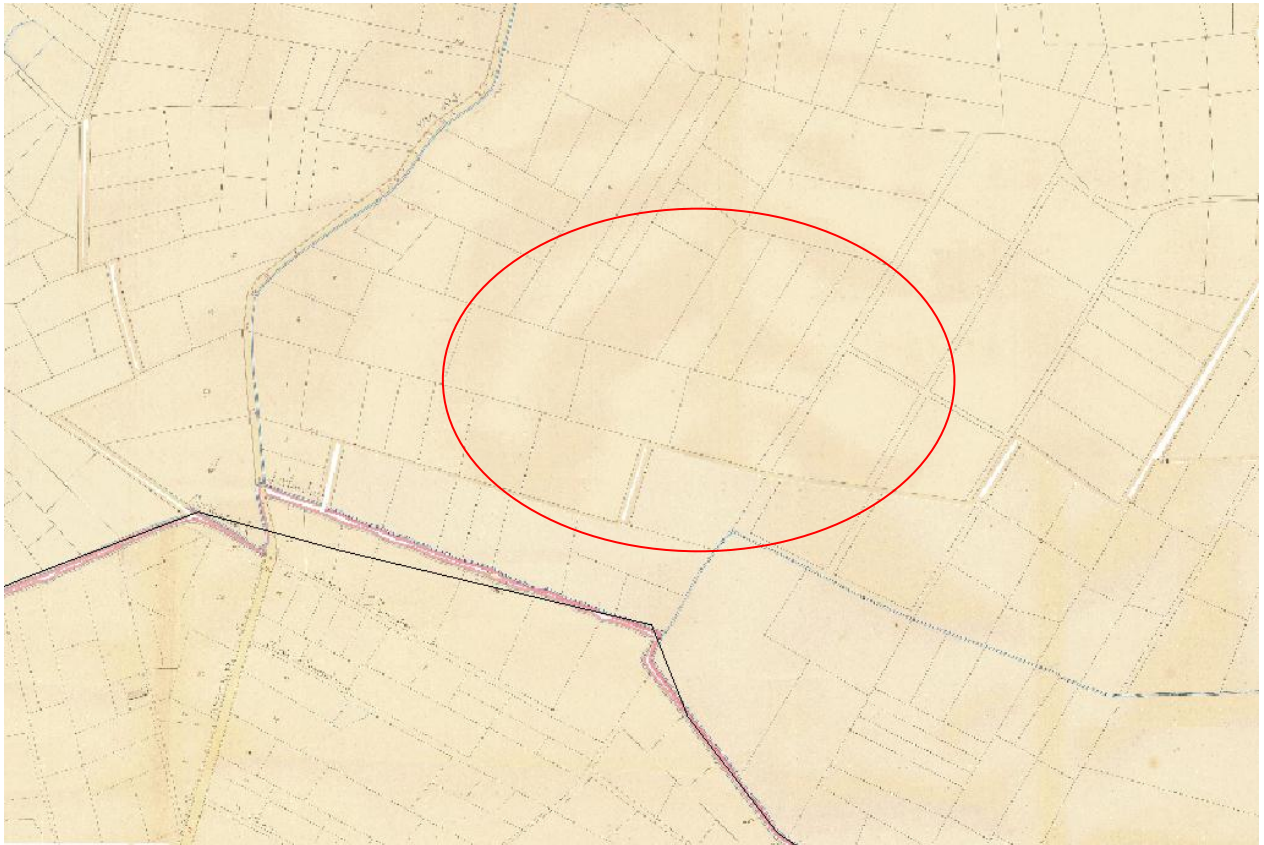

Fig. 7 Detail van de Atlas der Buurtwegen (1841) met aanduiding van het projectgebied (rood). Omwille van de sterke mutatie is een juiste aflijning van het projectgebied niet mogelijk. (Provant 2013)

7. METHODE

Gezien de specifieke ontwikkeling van wegenis en de in de bijzondere voorwaarden opgelegde minimale 12,5 % bemonstering van de projectoppervlakte, werd geopteerd om vijf korte sleuven (ca. 25m lang) aan te leggen in het zuidelijke deel en één lange sleuf op het tracé aan te leggen in het noordelijke deel. Kopse profielen werden opgekuist en gefotografeerd.

Na het aanleggen van de proefsleuven werden deze gecontroleerd met een metaaldetector.

		oppervlakte	
onderzoeksgebied		9127,00	m ²
aan te leggen werkputten	10%	912,70	m ²
aan te leggen kijkvensters	2,5%	228,18	m ²
TOTAAL aan te leggen	12,5%	1140,88	m²
werkput 1		47,50	m ²
werkput 2		55,50	m ²
werkput 3		48,60	m ²
werkput 4		47,70	m ²
werkput 5		150,40	m ²
werkput 6		86,20	m ²
werkput 7		109,50	m ²
werkput 8		145,60	m ²
werkput 9		277,40	m ²
werkput 10		48,40	m ²
totaal aangelegde werkputten		1016,80	m ²
totaal aangelegde kijkvensters		0,00	m ²
TOTAAL aangelegd		1016,80	m²

Fig. 8 Lijst met aan te leggen oppervlakte volgens bijzondere voorschriften en de uiteindelijk aangelegde oppervlakte. (ARCHEBO 2013)

8. RESULTATEN PROEFSLEUVEN

8.1. ARCHEOLOGISCHE NIVEAUS

Er werd net onder de bouwvoor een archeologisch niveau aangetroffen, tussen 21,20 en 22,00 m TAW.

8.2. ARCHEOLOGISCHE SPOREN EN STRUCTUREN

Er werden geen structuren aangetroffen. De aangetroffen sporen waren van recente oorsprong en zijn als archeologisch niet relevant te beschouwen.

8.3. ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN

Er werden geen vondsten aangetroffen.

9. EVALUATIE, WAARDERING EN AANBEVELINGEN

9.1. EVALUATIE EN BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

- Is er een plaggenbodem aanwezig zoals aangeduid op de bodemkaart?
  - o Er werd geen plaggenbodem noch diepe antropogene humus A horizont aangetroffen.
- Zijn er sporen aanwezig?
  - o Er werden recente sporen aangetroffen.

- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
  - o De sporen zijn antropogeen.
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd, ...)?
  - o De sporen waren zeer goed bewaard.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
  - o De sporen laten geen structuren vermoeden.
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
  - o De sporen zijn allen van recente oorsprong.
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
  - o Niet van toepassing.

9.2. WAARDERING

Dit onderzoek heeft geen archeologische relevante sporen kunnen duiden.

9.3. AANBEVELINGEN

Wegens de afwezigheid van archeologisch relevante sporen wordt aangeraden het onderzoeksgebied vrij te geven.

10. BIBLIOGRAFIE

AGIV (Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen) (2011), <http://www.agiv.be/gis/>.

CAI (Centrale Archeologische Inventaris) (2011), <http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geovlaanderen/cai/>.

Koninklijke Bibliotheek van België (2010), Ferrariskaart, http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html.

Atlas der buurtwegen, Provincie Antwerpen (2011) http://www.provant.be/bestuur/grondgebied/gis/atlas_buurtwegen/Raadplegen.jsp.

BingMaps (2012) <http://be.bing.com/maps/>.

11. BIJLAGEN

- Fotolijst
- Plannenlijst

FOTOLIJST						
Fotonummer	Werkput	Overzichtsfoto	Spoor	Profiel	Coupe	Datum
LANI001	1			NW		20/02/2013
LANI002	1	x				20/02/2013
LANI003	1	x				20/02/2013
LANI004	2			NW		20/02/2013
LANI005	2	x				20/02/2013
LANI006	2	x				20/02/2013
LANI007	3			Z		20/02/2013
LANI008	3	x				20/02/2013
LANI009	3	x				20/02/2013
LANI010	4			NW		20/02/2013
LANI011	4	x				20/02/2013
LANI012	4	x				20/02/2013
LANI013	5			Z		20/02/2013
LANI014	5	x				20/02/2013
LANI015	5	x				20/02/2013
LANI016	6			O		20/02/2013
LANI017	6	x				20/02/2013
LANI018	6	x				20/02/2013
LANI019	7			O		20/02/2013
LANI020	7	x				20/02/2013
LANI021	7	x				20/02/2013
LANI022	8			O		20/02/2013
LANI023	8	x				20/02/2013
LANI024	8	x				20/02/2013
LANI025	9			Z		20/02/2013
LANI026	9	x				20/02/2013
LANI027	9	x				20/02/2013
LANI028	9	x				20/02/2013
LANI029	9	x				20/02/2013
LANI030	9	x				20/02/2013
LANI031	9	x				20/02/2013
LANI032	9	x				20/02/2013
LANI033	9	x				20/02/2013
LANI034	10			N		20/02/2013
LANI035	10	x				20/02/2013
LANI036	10	x				20/02/2013

PLANNENLIJST

Plan 1 Werkputinplanting bestaande toestand

Plan 2 Werkputinplanting nieuwe toestand

Plan 3 Sporenplan WP 4

Plan 4 Sporenplan WP 6-7

Plan 5 Sporenplan WP 8-9

Plan 6 Sporenplan WP 9

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM - LAAKDAL - NIKELAAN

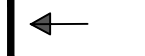
Opdrachtgever
 IOK
 Antwerpseweg 1
 2440 Geel

Opdrachtnemer
 Merelnest 5
 B-3470 Kortenaeken
 +(32)491/ 74 60 77
 info@archebo.be

WERKPUTINPLANTING BESTAANDE TOESTAND

Maart 2013

PLAN 1

- Legende**
- onderzoeksgebied
  - werkputten
  - WP1   werkputnummer
  - aanduiding profiel

opmeting: Jonas Artois Landmetingen

**ARCHEOLOGISCHE
PROSPECTIE MET
INGREEP IN DE BODEM -
LAAKDAL - NIKELAAN**

Opdrachtgever

IOK
Antwerpseweg 1
2440 Geel

Opdrachtnemer

Merelnest 5
B-3470 Kortenaeken
+(32)491/ 74 60 77
info@archebo.be

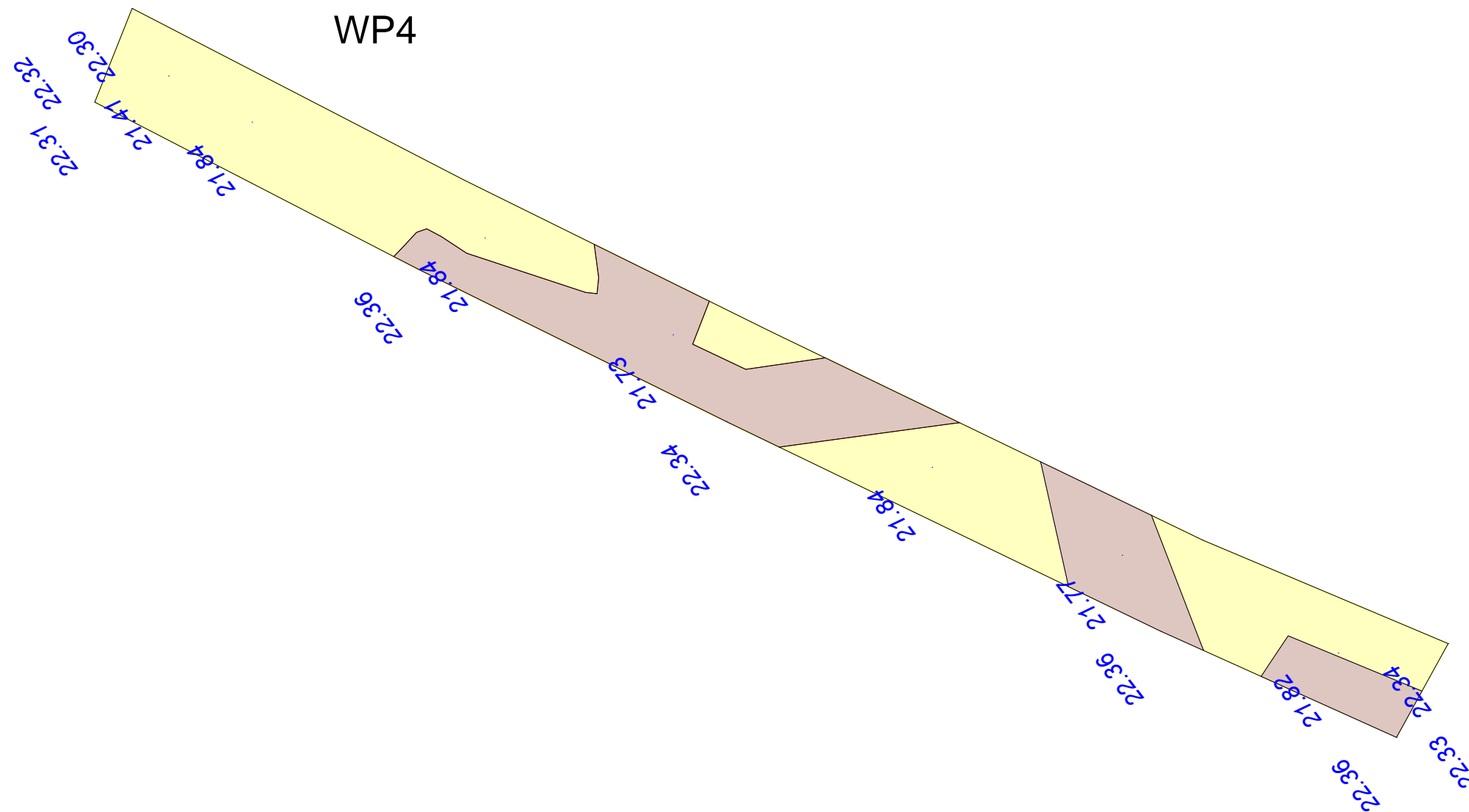
**SPORENPLAN
WP4**

Maart 2013

PLAN 3

Legende

- WP1   werkputnummer
- 8.25   hoogte TAW
-       recent spoor
- S1   spoornummer

opmeting: Jonas Artois Landmetingen

**ARCHEOLOGISCHE
PROSPECTIE MET
INGREEP IN DE BODEM -
LAAKDAL - NIKELAAN**

Opdrachtgever

IOK
Antwerpseweg 1
2440 Geel

Opdrachtnemer

Merelnest 5
B-3470 Kortenaken
+(32)491/ 74 60 77
info@archebo.be

**SPORENPLAN
WP6-7**

Maart 2013

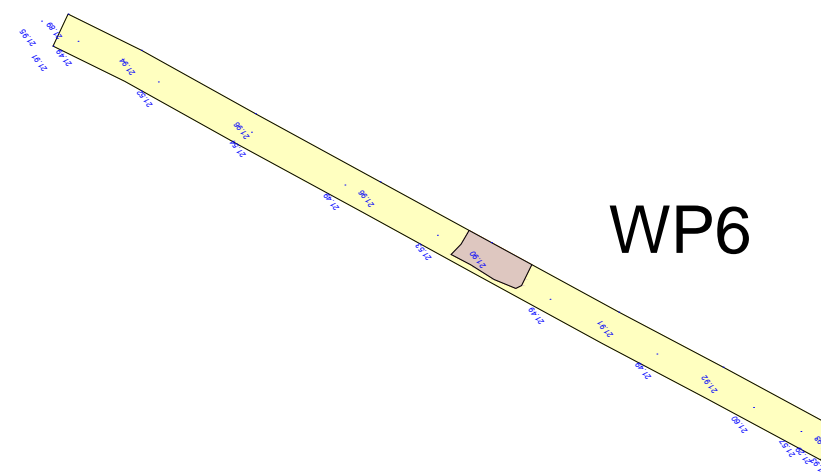
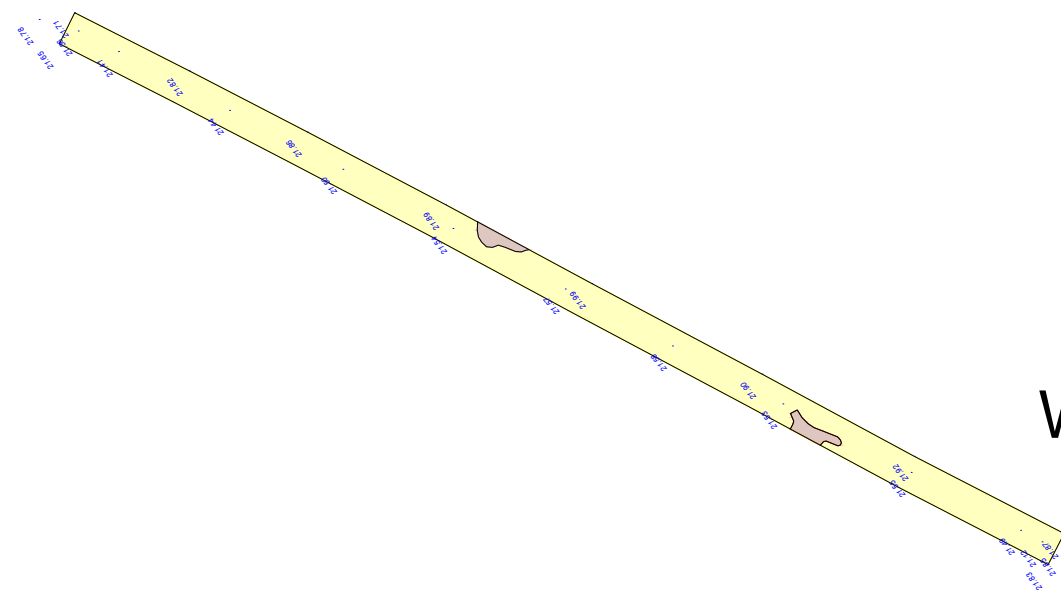
PLAN 4

Legende

- WP1   werkputnummer
- 8.25   hoogte TAW
-       recent spoor
- S1   spoornummer

0m 5m

opmeting: Jonas Artois Landmetingen

**ARCHEOLOGISCHE
PROSPECTIE MET
INGREEP IN DE BODEM -
LAAKDAL - NIKELAAN**

Opdrachtgever

IOK
Antwerpseweg 1
2440 Geel

Opdrachtnemer

Merelnest 5
B-3470 Kortenaken
+(32)491/ 74 60 77
info@archebo.be

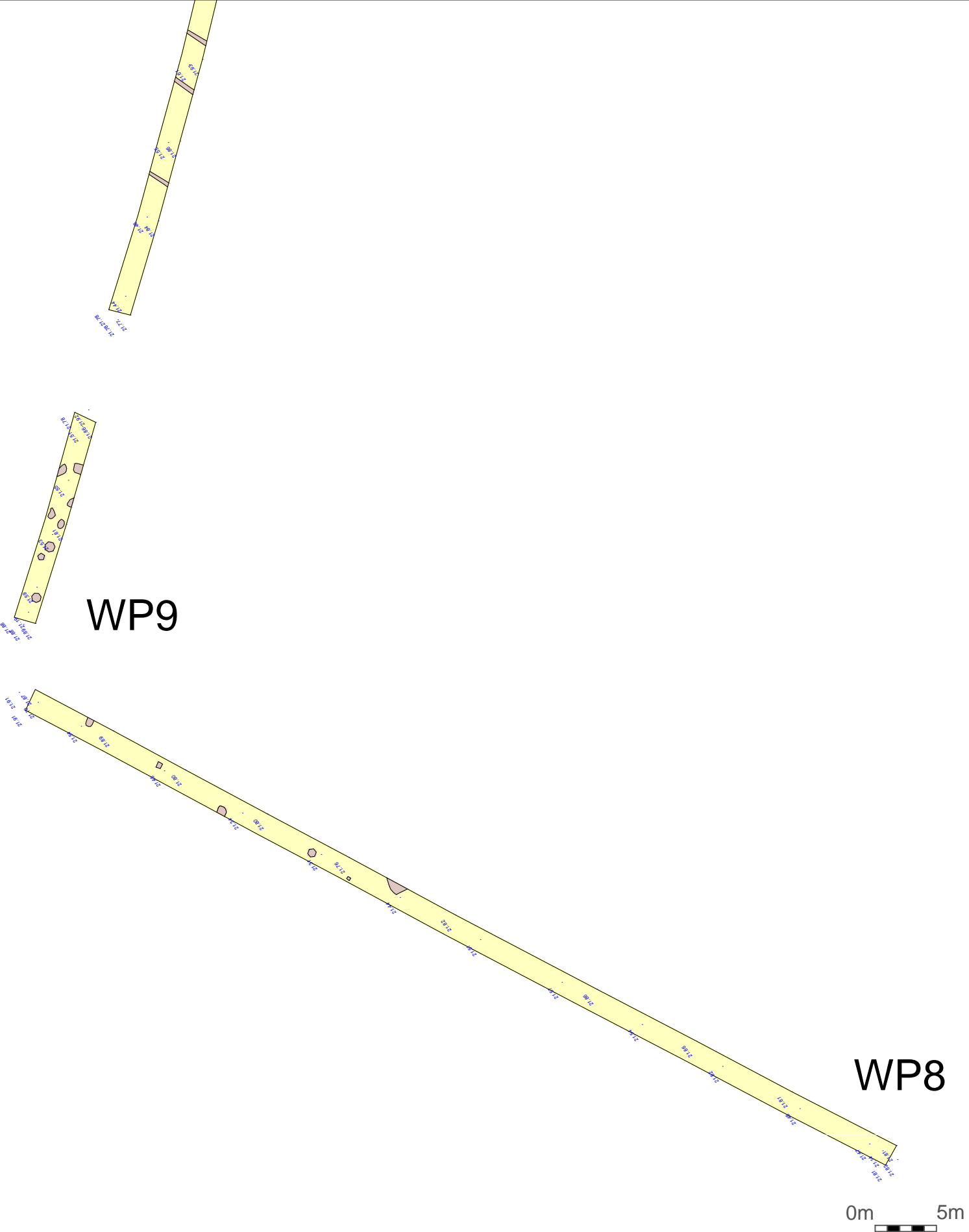
**SPORENPLAN
WP8-9**

Maart 2013

PLAN 5

Legende

- WP1   werkputnummer
- 8.25   hoogte TAW
-       recent spoor
- S1   spoornummer

opmeting: Jonas Artois Landmetingen

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM - LAAKDAL - NIKELAAN

Opdrachtgever

IOK
Antwerpseweg 1
2440 Geel

Opdrachtnemer

Merelnest 5
B-3470 Kortenaken
+(32)491/ 74 60 77
info@archebo.be

SPORENPLAN WP9

Maart 2013

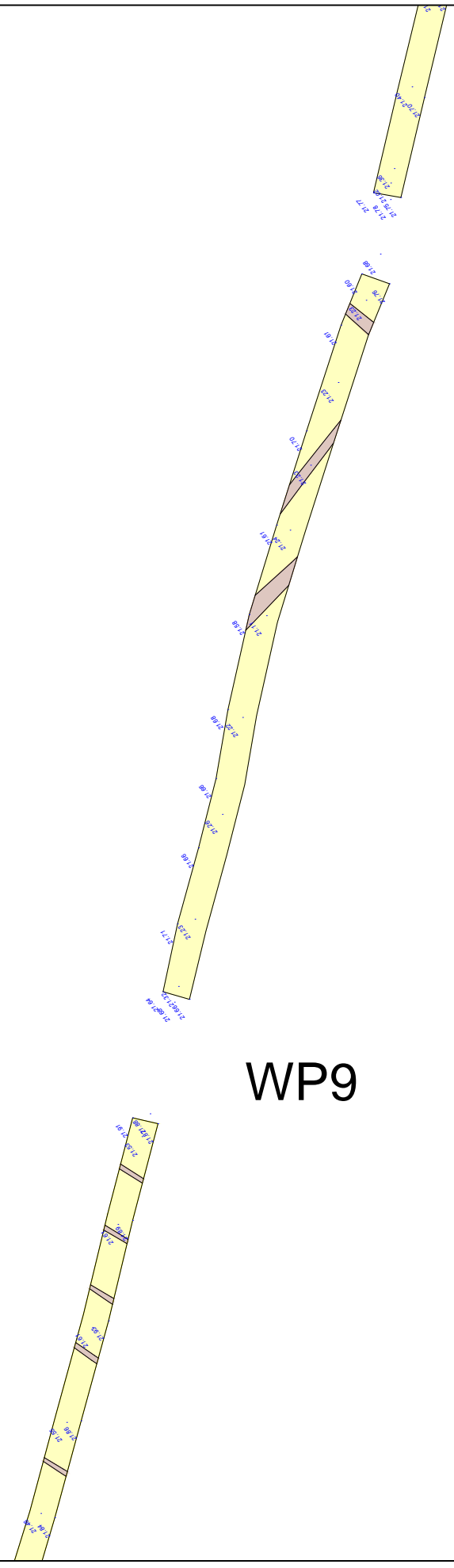
PLAN 6

Legende

- WP1   werkputnummer
- 8.25   hoogte TAW
-       recent spoor
- S1   spoornummer

0m 5m

WP9

opmeting: Jonas Artois Landmetingen